

Politik Okuryazarlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Politik Okuryazarlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29166>

Özet

Politik Okuryazarlık Ölçeği (POÖ), Köksal ve Erol (2021) tarafından bireylerin **politik okuryazarlık** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, kişilerin politik sistem, süreçler, güncel olaylar ve farklı ideolojiler hakkındaki bilgi düzeylerini, eleştirel düşünme becerilerini ve politik katılıma yönelik eğilimlerini değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme süreci, kapsamlı **geçerlik** ve **güvenirlilik** analizlerini içermiş olup, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam bir yapıya sahip olduğu gösterilmiştir.

Ölçek, 24 maddeden oluşmakta ve 5'li **Likert ölçeği** formatında derecelendirilmektedir. Yapısal geçerliliği, **açıklayıcı faktör analizi (AFA)** ve **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)** ile desteklenirken, **güvenirlilik** analizleri **iç tutarlılık katsayısı (Cronbach α)** ile sağlanmıştır. Bu ölçek, politik psikoloji ve eğitim alanlarında bireylerin politik yeterliliklerini anlamak ve değerlendirmek için değerli bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

politik okuryazarlık, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenirlilik, psikometri, faktör analizi, Türkiye

Yazarlar

Hülya Köksal, Mustafa Erol

Sorumlu Yazar: Mustafa Erol

Amaç

Politik Okuryazarlık Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin politik bilgi düzeylerini, eleştirel politik düşünme becerilerini ve politik katılım eğilimlerini kapsayan **politik okuryazarlık** düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Ölçek, bireylerin demokratik süreçlere daha bilinçli ve etkin bir şekilde katılımını desteklemek için politik eğitim ve araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Geliştirme süreci, bireylerin politik alandaki karmaşık yapıları anlama ve değerlendirme kapasitelerini niceliksel olarak belirlemeye odaklanmıştır. Bu sayede, politik eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmek ve politik okuryazarlık düzeylerini arttırmaya yönelik stratejiler geliştirmek için somut verilere ulaşılması hedeflenmiştir.

Yapı

Politik okuryazarlık, bireylerin politik sistemi, kurumları, süreçleri, farklı ideolojileri ve güncel

politik olaylar? anlama, ele?tirel bir bak?? aç?s?yla de?erlendirme ve politik süreçlere bilinçli kat?l?m gösterme becerilerini kapsayan çok boyutlu bir yapıdır. Bu yapı, sadece politik bilgiye sahip olmay? de?il, aynı zamanda bu bilgiyi yorumlama, sorgulama ve eyleme dönü?türme yetene?ini de içerir.

Ölçek, bireylerin politik çevreleriyle etkile?imlerini ve bu etkile?imden edindikleri anlay??? yans?tan çe?itli alt boyutlar? içerecek ?ekilde tasarlanm??tır. Bu boyutlar genellikle politik bilgi, politik kat?l?m ve politik ele?tirel dü?ünme gibi alanlar? kapsayarak, bireyin politik yeterlili?inin kapsamlı bir profilini sunmayı amaçlar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??maları, ölçtü?ü yapıyı do?ru ve anlamlı bir ?ekilde temsil etti?ini do?rulamak amacıyla titizlikle yürütülmü?tür. Bu kapsamda, ölçe?in maddelerinin ölçmek istedi?i yapıyı ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek için kapsam geçerli?i analizleri yapılm??tır. Bu analizler, uzman görüşleri do?rultusunda maddelerin ilgili alan? yeterince temsil etti?ini göstermiştir.

Ayrıca, ölçe?in di?er ölçütlerle ili?kisini incelemek üzere ölçüt-e?zaman geçerli?i ve gelecekteki davran??lar? veya durumlar? yordama gücünü de?erlendirmek için yordama geçerli?i incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik çerçevesine uygun olarak tasarlanm?? maddelerin, ilgili kavramlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü ve di?er kriterlerle tutarlı oldu?unu kan?tlam??tır.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçları tutarlılı?? ve kararlılı?? de?erlendirmek amacıyla yapılm??tır. Bu bağlamda, maddeler arası ilişkileri incelemek ve test-tekrar test güvenilirli?ini belirlemek için Pearson momentler çarpım? korelasyon katsayı? hesaplanm??tır.

Her bir maddenin ölçe?in bütününe katkı?ını belirlemek üzere madde analizleri yapılm?? ve ölçe?in iç tutarlılı?? de?erlendirmek için iç tutarlılık katsayı? olan Cronbach α de?eri incelenmiştir. Elde edilen yüksek Cronbach α de?erleri, ölçe?in maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu do?rulam??tır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal geçerli?ini ve altında yatan boyutlulu?unu belirlemek amacıyla hem aç?mlayıcı faktör analizi (AFA) hem de do?rulamalı faktör analizi (DFA) uygulanm??tır. AFA, ölçe?in çok boyutlu bir yapıya sahip oldu?unu ke?fetmek ve faktör yapı?ını belirlemek için kullanılm??tır.

Ardından, AFA ile elde edilen faktör yapı?ının teorik beklentilerle ve farklı örneklerle tutarlı

olup olmadığını test etmek amacıyla DFA yapılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin faktör yapısının iyi bir uyum sergilediğini ve **politik okuryazarlık** yapısının başarıyla temsil ettiğini istatistiksel olarak doğrulamıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen boyutları ölçtüğünü ve yapısal olarak sağlam olduğunu göstermiştir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme Ölçeği, Öz Bildirim Ölçeği

Format: 24 maddeden oluşan, 5 seçenekli bir Likert ölçeği formatındadır. Derecelendirme "1- Hiç Katılmıyorum" ile "5- Tamamen Katılıyorum" arasında değişmektedir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler, Yükseköğretim Öğrencileri

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri bireyler

Popülasyon Detayları: Kaynakta spesifik popülasyon detayları (örn. örneklem büyüklüğü, demografik özellikler) açıkça belirtilmemiştir. Ancak geliştirme çalışmaları genellikle ilgili alandan geniş bir örneklem üzerinde yürütülür.

Test Metodolojisi: Anket yöntemiyle uygulanan bir öz bildirim ölçeğidir. Katılımcılar, kendilerine yöneltilen ifadelerle katılma derecelerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

politik okuryazarlık, ölçek geliştirme, psikometri, geçerlik, güvenirlik, faktör analizi, Likert ölçeği

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresleri: merol@yildiz.edu.tr (Mustafa Erol)

Yazın Adresi: Belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Politik Okuryazarlık Ölçeği, Köksal ve Erol tarafından 2021 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımıyla ilgili spesifik izin veya ücret bilgileri kaynakta açıkça belirtilmemiştir. Genellikle, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için ölçek yazarlarıyla (özellikle sorumlu yazar

Mustafa Erol ile) iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Referanslar

Köksal, H. & Erol, M. (2021). Politik okuryazarlık ölçeğinin geliştirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 444-471. doi: 10.29299/kefad.762306

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: politik-okuryazarlik-olcegi-toad.pdf

Politik Okuryazarlık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

24 madde

M1. Güncel politik olayları takip ederim .787

M2. Siyasi partiler arasındaki ideolojik farklılıklarını bilirim .765